

**PENSIONÄRERNAS
RIKSORGANISATION**

STADGAR

**antagna vid PROs kongress
den 17–20 september 2004**

Register

	sid
§ 1 Riksorganisationens ändamål och förhållande till andra organisationer	3
§ 2 Riksorganisationens organisation	4
§ 3 Styrelse och kansli	5
§ 4 Medlemskap	5
§ 5 Medlemsavgifter	6
§ 6 Uteslutning	6
§ 7 Styrelsen. Arbetsutskottet	8
§ 8 Representantskapet.....	10
§ 9 Riksorganisationens funktionärer och personal.....	13
§ 10 Ekonomisk förvaltning	13
§ 11 Revision.....	14
§ 12 Kongressen	16
§ 13 Extra kongress.....	20
§ 14 Distrikt	21
§ 15 Samorganisation/samrådsgrupp	27
§ 16 Föreningar	32
§ 17 Överklagande	37
§ 18 Ändring av Riksorganisationens stadgar ..	38
§ 19 Beslut om Riksorganisationens upplösning.....	38

Dessa stadgar gäller från 1 januari 2005.

§ 1

Riksorganisationens ändamål och förhållande till andra organisationer

Mom 1 Riksorganisationens uppgift

Pensionärernas Riksorganisation, PRO, är en intresseorganisation för Sveriges pensionärer. Organisationens uppgifter är

- att* verka för att Sveriges pensionärer organiseras i en enhetlig organisation
- att* aktivt medverka till en samhällsutveckling som ger ekonomisk trygghet, god vård och omsorg samt en god livsmiljö
- att* genom förhandlingar och överläggningar med politiska organ och myndigheter påverka lagstiftning och beslut som berör pensionärerna och på olika sätt öka pensionärernas inflytande i samhället
- att* främja pensionärernas kulturella intressen genom studier och olika kulturella aktiviteter
- att* stimulera till friskvårdsaktiviteter
- att* i samarbete med andra folkrörelser medverka till en samhällsutveckling som bygger på demokrati, solidaritet och rättvisa
- att* motverka alla former av främlingsfientlighet och diskriminering samt att främja personliga kontakter mellan infödda svenskar och invandrare.

Mom 2 Riksorganisationens förhållande till andra organisationer

Riksorganisationen och dess lokala/regionala organ är i förhållande till politiska partier obundna och till religiösa samfund och nykterhetsorganisationer neutrala.

Mom 3 Internationella samarbetsorgan

Riksorganisationen samarbetar med pensionärsorganisationer i de nordiska länderna genom medlemskap i Nordiska Samarbetskommittén. Genom medlemskap i Nordiska Samarbetskommittén är riksorganisationen ansluten till FERPA (Europeiska pensionärsfederationen).

§ 2

Riksorganisationens organisation

Mom 1 Riksorganisationen

Riksorganisationen utövar sin verksamhet genom föreningar, samorganisationer/samrådsgrupper och distrikt. Riksorganisationens beslutande organ är kongressen, representantskapet, styrelsen och arbetsutskottet.

Mom 2 Föreningar

Föreningarnas verksamhetsområden fastställs av distriktets styrelse efter samråd med samorganisation/samrådsgrupp.

Föreningar för pensionärer som bildas inom fackliga eller ideella organisationer kan anslutas till riksorganisationen.

Mom 3 Samorganisationer/samrådsgrupper

Inom kommun där fyra eller fler föreningar är verk samma ska samorganisation bildas. I kommun med två eller tre föreningar ska antingen samorganisation eller samrådsgrupp bildas. Tillkommande föreningar ansluts automatiskt till samorganisationen/samrådsgruppen.

Undantag från denna regel gäller kommun som sammanfaller med distriktets verksamhetsområde.

Mom 4 Distrikt

Distriktets verksamhetsområden fastställs av representantskapet.

§ 3

Styrelse och kansli

Riksorganisationens styrelse har sitt säte i Stockholm där också riksorganisationens kansli är beläget.

§ 4

Medlemskap

Mom 1 Rätt att erhålla medlemskap

Rätt att bli medlem i PRO-förening har alla som uppbär någon form av pension.

Rätt att bli medlem har även maka/make/sammanboende med medlem.

Mom 2 Medlemskap i flera föreningar

Medlem i PRO-förening har även rätt att ansluta sig till annan PRO-förening mot erläggande av föreningsavgift. Medlemmen är fullvärdig medlem i samtliga föreningar till vilka medlemmen erlagt avgift.

Mom 3 Anmälan om medlemskap

Anmälan om medlemskap ska göras till styrelsen i den förening som man önskar tillhöra eller direkt till riksorganisationen.

Mom 4 Medlemmens uppgifter och skyldigheter

Det är en uppgift för varje medlem i riksorganisationen att verka för organisationens sammanhållning och utveckling. Det åligger varje medlem att följa organisationens stadgar och beslut som fattats i stadgeenlig ordning.

Mom 5 Valbarhet

Valbar till riksorganisationens olika beslutande organ är medlem. Riksorganisationens styrelse kan genom dispens ge anställd inom PRO-distrikt eller samorganisation rätt att upprätthålla funktion inom distriktsstyrelsen eller samorganisationens styrelse.

§ 5

Medlemsavgifter

Mom 1 Ordinarie medlemsavgift till riksorganisationen

Medlem ska erlägga medlemsavgift till riksorganisationen i den ordning som riksorganisationens styrelse beslutar. Årsavgiften till riksorganisationen fastställs av kongressen.

Mom 2 Medlemsavgift till förening

Utöver den medlemsavgift som erläggs till riksorganisationen enligt mom 1 ska medlem erlägga avgift till föreningen. Avgiften till föreningen fastställs vid föreningsmöte i november året före den ska gälla.

Vid övergång mellan föreningar ska medlemsavgiftens fördelning lösas mellan föreningarna.

§ 6

Uteslutning

Mom 1 Uteslutning på grund av ej erlagd medlemsavgift

Medlem som vid uppboråsårets slut resterar med avgift utesluts. Sådan medlem kan erhålla nytt medlemskap efter det att resterande avgift för föregående år erlagts.

Medlem som betalat föreskriven avgift till riksorganisationen och föreningen ska inte uteslutas på grund av att förening inte inbetalat avgiften till riksorganisationen.

Mom 2 Uteslutning i övriga fall

Uteslutning kan utöver vad som sägs i mom 1 ske då medlem

- a) genom olämpligt uppträdande skadat PROs anseende och verksamhet
- b) uppsåtligen brutit mot stadgarna eller vägrat respektera föreskrifter som har stöd i stadgarna eller kongressbeslut.

Uteslutning enligt mom 2 beslutas av riksorganisationens styrelse.

Mom 3 Handläggning av ärende angående uteslutning

Förslag från förening om att medlem ska uteslutas enligt mom 2 ska med motivering tillsammans med distriktsstyrelsens yttrande skriftligt inges till riksorganisationens styrelse av föreningens styrelse.

Förslag från förening om uteslutning ska genom riksorganisationens styrelse delges berörd medlem som inom 15 dagar ska inkomma till riksorganisationens styrelse med förklaring i ärendet.

Beslut av riksorganisationens styrelse ska genom protokollsutdrag delges medlemmen under senast kända adress.

Mom 4 Överklagande angående uteslutning

Medlem som uteslutits ur riksorganisationen har rätt att inom 30 dagar efter erhållet meddelande överklaga beslutet hos representantskapet. Representantskapet beslutar i ärendet vid nästkommande sammanträde.

§ 7

Styrelsen. Arbetsutskottet

Mom 1 Riksorganisationens ledning

Styrelsen leder riksorganisationens verksamhet i överensstämmelse med vad kongressen genom organisationens stadgar och i övrigt fastställt. Styrelsen är under kongressperioden riksorganisationens högsta beslutande organ där inte beslutanderätten för i § 8 angivna fall tillkommer representantskapet. Ordföranden utövar i samråd med styrelsen ledningen för organisationens löpande verksamhet.

Mom 2 Styrelsens sammansättning

Ordförande och styrelse väljs av ordinarie kongress. Styrelsen består av elva ledamöter varav en är personalrepresentant. Styrelsen utser inom sig vice ordförande vars uppgift är att fungera som ordförande vid förfall för den kongressvalde ordföranden. Om ordföranden avgår under kongressperioden ska representantskapet utse efterträdare.

Mom 3 Personliga ersättare till styrelsens ledamöter

För de tio styrelseledamöter som utöver ordföranden väljs av kongressen väljs två personliga ersättare. Ersättare inträder i styrelsen vid förfall för ordinarie ledamot i den ordning de blivit valda. Om under kongressperioden ersättare blivit ordinarie styrelseledamot eller ersättarplats eljest blivit vakant utses ny personlig ersättare av representantskapet.

Mom 4 Styrelsens arbetsordning

Styrelsen fastställer omedelbart efter kongressen sin arbetsordning. Styrelsen håller under verksamhetsåret minst fem ordinarie protokollförda sammanträden.

Mom 5 Styrelsens beslut

För styrelsebesluts giltighet fordras att mer än hälften av styrelsens ledamöter är ense om beslutet.

Mom 6 Arvoden och traktamenten till styrelsen

Arvoden till styrelsen samt regler för rese- och traktamentsersättning fastställs av kongressen.

Mom 7 Arbetsutskottets sammansättning

Styrelsen utser arbetsutskott bestående av ordföranden, vice ordföranden samt en övrig styrelseledamot. En av styrelseledamöterna utses till ersättare.

Mom 8 Arbetsutskottets befogenheter

Arbetsutskottet förbereder styrelsens sammanträden. Arbetsutskottet handlägger på uppdrag av styrelsen löpande ärenden av allmän administrativ och ekonomisk art samt övriga ärenden i vilka styrelsen för varje enskilt fall fattar delegeringsbeslut.

Mom 9 Arbetsutskottets beslut

För giltighet av arbetsutskottets beslut fordras att samtliga ledamöter är ense om beslutet.

Arbetsutskottet ska föra beslutsprotokoll vilket biläggs styrelsens protokoll.

§ 8

Representantskapet

Mom 1 Representantskapet uppgifter

Representantskapet har till uppgift att utöva tillsyn över riksorganisationens verksamhet och vara rådgivande organ för riksorganisationens förvaltning.

Förening har möjlighet att genom distriktsstyrelse begära att fråga om övergripande karaktär behandlas av representantskapet, dock inte fråga som det ankommer kongressen att besluta om.

Mom 2 Representantskapets sammansättning

Representantskapet består av 40 ledamöter fördelade på distrikten proportionellt efter medlemsantal, dock högst tre per distrikt. Styrelsen gör fördelningen efter medlemsantalet den 31 december det år som kongress hålls.

Ledamöter utses vid distriktens årsmöten. För varje ledamot utser distriktets årsmöte två ersättare.

Distriktsordförande ska tillhöra representantskapet. Om distriktsordförande är ledamot av riksorganisationens styrelse ska distriktets årsmöte utse annan person att vara ledamot i representantskapet.

Vid representantskapets sammanträden ska styrelsen, revisorerna och om så erfordras riksorganisationens funktionärer vara närvarande och ha yttrande- och förslagsrätt. Styrelsens ledamöter har rösträtt i frågor som inte rör ansvarsfrihet.

Mom 3 Representantskapets ordinarie/extra sammanträden

Representantskapet håller två ordinarie protokollförda sammanträden i maj och november. Sammanträdet i maj är representantskapets årsmöte. Kallelse ska utfärdas av styrelsen minst en månad i förväg. Ärendelista och beslutsunderlag ska vara

representantskapets ledamöter tillhanda senast 14 dagar före sammanträdet. Representantskapet utser presidium.

Extra sammanträde hålls då styrelsen så finner erforderligt eller då minst hälften av representantskapets ledamöter för viss frågas behandling gjort skriftlig framställning därom. Kallelse till extra sammanträde ska utfärdas av styrelsen minst två veckor i förväg.

Mom 4 Representantskapets behandling av ärenden

Vid representantskapets sammanträden upptas ärenden där representantskapet har beslutanderätten och i övrigt frågor som styrelsen hänskjutit till representantskapet för yttrande.

Vidare upptas frågor som väckts av representantskapets ledamöter och frågor som väckts av förening genom distriktsstyrelse och som senast fyra veckor före sammanträdet skriftligen inkommit till styrelsen.

Innan styrelsen avgör ärenden av större principiell eller ekonomisk betydelse ska överläggning med representantskapet äga rum.

Vid årsmötet i maj ska styrelsen förelägga representantskapet en av samtliga ledamöter underskriven berättelse över den allmänna och ekonomiska verksamheten föregående år jämte revisorernas utlåtande. Representantskapet beslutar om till- eller avstyrkande beträffande ansvarsfrihet för styrelsen för den tid berättelsen omfattar. Representantskapets beslut föreläggs kommande kongress.

Vid sammanträdet i november ska representantskapet efter förslag från styrelsen fastställa budget och verksamhetsplan för det kommande året.

Vid sammanträdet i november året före kongress ska representantskapet utse valberedning bestående av fem ledamöter. Personlig ersättare utses för varje ledamot. Valberedningen ska meddela samtliga organisationer under vilken tid nominering äger rum. Nomineringen avslutas vid kongressen.

Mom 5 Representantskapets beslutanderätt

Om representantskapets beslutanderätt i övrigt är följande stadgat:

- § 2 Mom 4 fastställa verksamhetsområden för distrikten
- § 6 Mom 4 överklagande från medlem angående uteslutning
- § 7 Mom 2 val av under kongressperioden uppkommen vakans som riksorganisationens ordförande
- § 7 Mom 3 kompletteringsval av ersättare till riksorganisationens styrelse
- § 9 Mom 1 fastställande av antalet funktionärer vid riksorganisationens kansli
- § 10 Mom 2 fastställande av placeringsreglemente
- § 11 Mom 1 kompletteringsval av revisorsersättare
- § 13 Mom 1 inkallande av extra kongress

Mom 6 Representantskapets beslut

För giltighet av representantskapets beslut fordras att mer än hälften av representantskapets samtliga ledamöter är ense om beslutet.

Protokoll skall föras över av representantskapet behandlade ärenden.

Mom 7 Förrättande av val

Val förrättas genom sluten omröstning när inte representantskapet enhälligt beslutar om val genom öppen omröstning.

För att vara vald vid omröstning fordras mer än hälften av avgivna godkända röster. Om erforderligt antal röster inte har erhållits förrättas val mellan dem som fått högsta antalet röster. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning.

Mom 8 Rese-och traktamentsersättning

Regler för rese- och traktamentsersättning för representantskapets ledamöter fastställs av kongressen.

§ 9

Riksorganisationens funktionärer och personal

Mom 1 Antalet funktionärer och övrig personal

Representantskapet fastställer antalet funktionärer på kansliet. Tillsättning sker av styrelsen.

Antalet övrig personal fastställs och tillsätts av styrelsen.

Mom 2 Arbetsuppgifter

Funktioner och arbetsuppgifter för funktionärer och övrig personal regleras genom arbetsordning som fastställs av styrelsen.

§ 10

Ekonomisk förvaltning

Mom 1 Firmatecknare för riksorganisationen

Styrelsen utser personer som två i förening tecknar riksorganisationens firma.

Styrelsen fastställer attest-och delegationsordning.

Mom 2 Placering av riksorganisationens tillgångar

Placeringen av riksorganisationens tillgångar regleras i ett placeringsreglemente som upprättas av styrelsen och fastställs av representantskapet.

Mom 3 Redovisning

Riksorganisationens redovisning ska ske i överensstämmelse med allmänna bokföringsgrunder och med iakttagande av god redovisningssed.

Riksorganisationens räkenskaper avslutas per kalenderår.

Mom 4 Förvaring av värdehandlingar

Styrelsen beslutar om förvaring av värdehandlingar.

Mom 5 Ekonomisk berättelse med revisorernas utlåtande

Styrelsen ska varje år till representantskapet avlämna en av samtliga ledamöter underskriven årsredovisning för föregående år jämte revisorernas berättelse. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultaträkning och balansräkning samt bokslutskommentarer, allt i enlighet med god redovisningssed.

§ 11

Revision

Mom 1 Granskning av riksorganisationens styrelse och representantskapets verksamhet

För granskning av riksorganisationens styrelse, representantskapets verksamhet och riksorganisationens räkenskaper väljer ordinarie kongress för följande kongressperiod tre revisorer varav en ska vara auktoriserad samt tre ersättare för dessa.

Ersättarna inträder vid ordinarie revisors förhinder eller avgång.

Om någon ersättarplats under kongressperioden blir vakant utser representantskapet ny ersättare för återstående del av perioden.

Mom 2 Revisorernas huvudsakliga åligganden

I avseende på riksorganisationens styrelses förvaltning åligger det revisorerna

att verkställa granskning av räkenskaperna och förvaltningen och däröver avge berättelse till representantskapet med till- eller avstyrkande av fastställande av resultaträkning och balansräkning,

att tillstyrka eller avstyrka styrelsens förslag till disposition av årets resultat samt till- eller avstyrka ansvarsfrihet,

att till ordinarie kongress avge revisionsberättelse över förvaltningen under den gångna kongressperioden med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Mom 3 Revisionsberättelse

Revisorerna ska senast inom en månad efter den dag årsredovisningen blivit tillgänglig för granskning till riksorganisationens styrelse avlämna sin revisionsberättelse.

Revisionsberättelsen ska innehålla uttalanden om huruvida

resultaträkningen och balansräkningen bör fastställas

styrelsens ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för det verksamhetsår revisionen omfattar.

Har styrelsen i sin förvaltningsberättelse lämnat förslag till disposition av organisationens resultat ska revisorerna även uttala sig beträffande detta förslag.

Mom 4 Revisorernas närvaroskyldighet

Revisorerna ska närvara vid representantskapets sammanträden.

Revisorerna har även skyldighet att närvara vid styrelsesammanträde när så påkallas.

Mom 5 Till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet för representantskapet

I avseende på representantskapets verksamhet under den gångna kongressperioden åligger det revisorerna att till ordinarie kongress avge utlåtande med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Mom 6 Arvode och traktamente för revisorerna

Riksorganisationens revisorer erhåller arvode enligt grunder som fastställs av kongressen. Traktamente, resekostnads- och annan ersättning utgår enligt bestämmelser för uppdrag i riksorganisationens tjänst.

§ 12

Kongressen

Mom 1 Högsta beslutande organ

Kongressen är riksorganisationens högsta beslutande organ.

Mom 2 Ordinarie kongress

Ordinarie kongress sammanträder vart fjärde år på tid och plats som bestäms av föregående kongress.

Mom 3 Kallelse till kongress

Kallelse till ordinarie kongress utfärdas av styrelsen minst tolv månader före kongressen. Kallelse sänds till samtliga distrikt och föreningar.

Mom 4 Kongressens sammansättning

Kongressen har 200 ombud fördelade på distriktet.

Vid kongressen ska styrelsens och representantskapets ledamöter vara närvarande och ha yttrande- och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i de frågor som inte avser ansvarsfrihet för den föregående kongressperiodens förvaltning.

Riksorganisationens revisorer och funktionärer ska vara närvarande vid kongressen och ha yttrande- och förslagsrätt.

Mom 5 Kongressombudens fördelning

Fördelning av kongressombud på distrikt görs av styrelsen på grundval av medlemsantalet den 31 december året före kongressen.

Ombuden fördelas på distrikten genom proportionell beräkningsmetod varvid uppkommande restmandat fördelas efter resterande röstsiffrors storlek.

Mom 6 Val av ombud och ersättare till kongress

Val av ombud äger rum vid distriktens årsmöten samma år som kongressen hålls.

Valbar till kongressombud eller ersättare är medlem som tillhör förening inom respektive distrikt med undantag för ledamöter i riksorganisationens styrelse och representantskap, riksorganisationens revisorer samt i organisationen anställda.

För ordinarie kongressombud utses två personliga ersättare. Vid förfall för båda ersättarna utser distriktsstyrelsen nytt kongressombud som ska godkännas av riksorganisationens styrelse.

Mom 7 Regler för val av kongressombud

Val förättas genom öppen omröstning när inte sluten omröstning begärs.

För att vara vald vid omröstning fordras mer än hälften av avgivna godkända röster.

Om erforderligt antal röster inte har erhållits förättas omval mellan dem som fått högsta antalet röster. Vid lika antal röster avgörs valet genom lottnings.

Mom 8 Fullmakter för kongressombud

Fullmakter för kongressombuden utfärdas av distriktsstyrelsen. Riksorganisationens styrelse ska granska fullmakterna, som ska vara styrelsen tillhanda senast tre månader före kongressen.

Övriga föreskrifter för val av kongressombud meddelas av riksorganisationens styrelse.

Mom 9 Motion till kongress

Motion till kongress kan väckas av riksorganisationens distrikt, distriktsstyrelse, samorganisation, förening samt enskild medlem. Motion från samorganisation och förening ska efter behandling på möte insändas till distriktsstyrelsen som ska avge eget yttrande. Motion från enskild medlem ska inges till föreningsstyrelsen. Efter behandling på föreningsmöte insänds motionen med till- eller avstyrkande till distriktsstyrelsen. Distriktsstyrelsen ska avge eget yttrande.

Motion till ordinarie kongress ska vara riksorganisationens styrelse tillhanda senast sex månader före kongressen.

Styrelsen sammanställer motionerna och avger utlåtanden. Styrelsen har också rätt att till kongressen lägga fram förslag i alla frågor som berör riksorganisationens verksamhet.

Motioner med distriktsstyrelsens yttrande samt styrelsens utlåtanden och särskilda förslag tillställs kongressombuden senast en månad före kongressen. Samtidigt tillställs ombuden styrelsens förslag till dag- och arbetsordning.

Mom 10 Behandling av ärenden vid kongress

Styrelsen ska förelägga ordinarie kongress avgivna berättelser över verksamheten och den ekonomiska förvaltningen under den tid som den gångna kongressperioden omfattar.

Efter granskning beslutar kongressen angående ansvarsfrihet för styrelsen och representantskapet för den tid berättelserna omfattar.

Mom 11 Val vid kongress

Ordinarie kongress förrättar följande val:

- Ordförande för riksorganisationen (§ 7 mom 2)
- Ledamöter och ersättare till styrelsen (§ 7 mom 2–3)
- Revisorer och ersättare (§ 11 mom 1)

Mom 12 Röstning och beslut vid kongress

Kongressen fattar alla beslut med en majoritet som är mer än hälften av avgivna godkända röster. Vid lika röstetal, utom i fråga om val, har tjänstgörande ordförande utslagsröst. Beslut fattas genom öppen omröstning om inte minst 50 röstberättigade begär att omröstningen ska vara sluten.

I moment 11 behandlade val ska ske genom öppen omröstning när inte sluten omröstning begärs.

Om erforderligt antal röster inte erhållits förrättas omval mellan dem som fått högsta antalet röster. Vid lika antal röster avgörs valet genom lottning.

Varje röstberättigad vid kongressen har en röst. Rösträtt får inte överlåtas.

Protokoll förs över kongressens beslut.

Mom 13 Ersättning och traktamenten för kongressdeltagare

Kongressen fastställer traktamenten samt grunderna för resekostnadsersättning till deltagarna på kongressen.

§ 13

Extra kongress

Mom 1 Extra kongress

Då särskilda skäl föreligger kan styrelsen efter beslut av representantskapet inkalla extra kongress. Extra kongress ska dock inkallas då minst 1/3 av riksorganisationens föreningar så begär.

Regler för ombudsval fastställs av representantskapet.

Extra kongress kan endast behandla den fråga eller de frågor som föranlett kongressens inkallande.

Mom 2 Kallelse till extra kongress

Kallelse till extra kongress utfärdas minst två månader före kongressen. Kallelse ska sändas till distrikt och föreningar. Styrelsen bestämmer om motionstid.

Mom 3 Rösträtt och beslut

Beträffande rösträtt, röstning och beslut vid extra kongress gäller vad som är stadgat i § 12 mom 4 och § 12 mom 12.

Mom 4 Ersättning och traktamente för kongressdeltagare

Kongressen fastställer traktamente samt grunderna för resekostnadsersättning till deltagarna i kongressen.

§ 14

Distrikt

Mom 1 Verksamhetsområde

Distrikt omfattar samtliga föreningar, samorganisationer/samrådsgrupper inom ett område som fastställs av riksorganisationens representantskap. Distrikten ska i sitt arbete följa riksorganisationens stadgar och de beslut som fattas av dess kongress, styrelse och representantskap.

Mom 2 Uppgift

Distrikten har till uppgift

att främja ett nära lokalt samarbete med samorganisationer/samrådsgrupper och föreningar

att medverka till en positiv medlemsutveckling och att nya föreningar bildas

att fastställa verksamhetsområden för föreningar

att inom landsting, regioner och landstingsfria kommuner ta initiativ och driva pensionärernas intressefrågor samt att öka pensionärernas inflytande

att utse ledamöter i landstingens/regionernas pensionärsråd, eller motsvarande regionala organ

att fungera som remissinstans.

Mom 3 Distriktsmöten

Ordinarie protokollförda distriktsmöten är årsmöte och höstmöte.

Årsmötet är distriktets högsta beslutande organ.

Årsmötet sammanträder senast i april månad på tid och plats som distriktsstyrelsen bestämmer.

Kallelse till årsmötet utfärdas skriftligt av distriktsstyrelsen senast tre månader före årsmötet. Förslag till dag- och arbetsordning utfärdas skriftligt senast 10 dagar före årsmötet.

Höstmötet sammanträder i oktober/november månad på tid och plats som distriktsstyrelsen bestämmer.

Kallelse samt förslag till dag- och arbetsordning till höstmötet utfärdas skriftligt av distriktsstyrelsen senast en månad före höstmötet.

Extra distriktsmöte kan hållas då riksorganisationens styrelse så beslutar för behandling av viss fråga eller om distriktsstyrelse så finner nödvändigt eller när minst 1/3 av distriktets föreningar så kräver.

Kallelse samt förslag till dag- och arbetsordning till extra distriktsmöte utfärdas skriftligt av distriktsstyrelsen senast två veckor före distriktsmötet.

Mom 4 Representation vid distriktsmöte

Varje förening som tillhör distriktet har rätt att upp till 200 medlemmar utse *ett* ombud.

Förening med mer än 200 medlemmar har därutöver rätt att utse *ett* ombud för varje påbörjat 200-tal medlemmar. Förening kan dock representeras av högst fem ombud. Ersättare väljs till samma antal som ombud.

Representationen grundar sig på medlemsantalet den 31 december året före distriktsmöte.

Dispens från ovan nämnda bestämmelser för representation kan beslutas av riksorganisationens styrelse efter framställning av distrikt.

Samorganisation/samrådsgrupp har rätt att närvara vid distriktsmöte med en representant som har yttrande- och förslagsrätt.

Mom 5 Fullmakt för ombud vid distriktsmöte

Fullmakt för ombud utfärdas av vederbörande föreningsstyrelse. Granskning av fullmakt ska verkställas av distriktsstyrelsen.

Mom 6 Motion till årsmöte

Motion till årsmöte kan väckas av enskild medlem som tillhör förening inom distriktet, av föreningen eller dess styrelse samt av samorganisation/samaradsgrupp.

Mom 7 Ärenden som ska behandlas vid distriktsmöte

Årsmötet ska välja styrelse, revisorer och ersättare för dessa. Årsmötet ska behandla styrelsens och revisorernas berättelser för föregående år samt frågan om ansvarsfrihet för styrelsen.

Årsmötet tillsätter valberedning bestående av minst tre och högst fem personer med uppgift att förbereda val till nästkommande årsmöte. Valberedningen ska meddela samtliga organisationer under vilken tid nominering äger rum.

Det år riksorganisationen håller ordinarie kongress ska distriktets årsmöte välja ombud till kongressen i enligt med riksorganisationens stadgar och av dess styrelse utfärdade föreskrifter.

Val av ombud förbereds av valberedning som tillsätts året före kongressen.

Årsmötet väljer ledamot/ledamöter till riksorganisationens representantskap i enlighet med riksorganisationens stadgar och av dess styrelse utfärdade föreskrifter.

Distriktsstyrelsen ska till årsmötet lämna en av samtliga ledamöter underskriven berättelse över distriktets verksamhet under föregående år. Denna ska uppta resultaträkning samt in-och utgående balansräkning.

Distriktsstyrelsens och revisorernas berättelser ska senast 10 dagar före årsmötet vara ombuden tillhanda.

Höstmötet ska behandla styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för det kommande verksamhetsåret.

Mom 8 Beslut vid distriktsmöte

Val vid distriktsårsmöte förrättas genom öppen omröstning när slutna omröstning inte begärs. Val förrättas genom enkel majoritet.

I övrigt ska alla beslut fattas med en röstmajoritet som är mer än hälften av avgivna godkända röster. Vid lika röstetal gäller, utom i fråga om val, den mening som ordföranden biträder.

Vid lika antal röster i val avgörs valet genom lottning.

Mom 9 Styrelsens rösträtt

Vid distriktsmöte ska styrelsens ledamöter vara närvarande och ha yttrande-och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i de frågor som ej avser ansvarsfrihet för det föregående verksamhetsåret.

Distriktets revisorer och funktionärer ska närvara och ha yttrande-och förslagsrätt.

Mom 10 Riksorganisationens representation vid distriktsmöte

Riksorganisationens styrelse bör vara representerad vid distriktsmöte. Styrelsens representant har yttrande-och förslagsrätt.

Mom 11 Styrelsens uppgifter

Distriktsstyrelsen leder verksamheten i distriktet i överensstämmelse med riksorganisationens stadgar och med vad distriktsårsmötet beslutat.

Distriktsstyrelsen är under verksamhetsåret distriktets beslutande organ.

Distriktsstyrelsen utser distriktsansvariga för olika verksamheter.

Mom 12 Styrelsens sammansättning

Distriktsstyrelsen består av ordförande, kassör, sekreterare och studieorganisatör samt högst sju andra ledamöter.

Mom 13 Val av styrelse och ersättare

Val av distriktsstyrelse och ersättare förrättas på årsmötet.

Ordförande, kassör, sekreterare och studieorganisatör väljs särskilt. I övrigt fördelar styrelsen inom sig de olika funktionerna. Årsmötet kan besluta att mandattiden kan vara två år och att ledamöterna avgår växelvis.

För varje ledamot väljs en eller två personliga ersättare.

Vid ledamots förhinder inträder ersättare i styrelsen i den ordning de blivit valda. Samma förfarande gäller vid avgång under verksamhetsåret, dock ej beträffande ordförande och kassör då nyval av efterträdare snarast ska äga rum.

Styrelsen ska omedelbart efter valet sammanträda för konstituering och upprättande av arbetsordning.

Ordföranden utövar i samråd med styrelsen ledning för distriktets verksamhet.

Om distriktsstyrelsen så finner lämpligt kan styrelsen inom sig utse ett arbetsutskott. Antalet ledamöter ska vara mindre än hälften av antalet ledamöter i styrelsen. Distriktsstyrelsen fastställer arbetsutskottets befogenheter.

Distriktsstyrelsen sammanträder minst fyra gånger per år.

Moment 14 Anställning av personal

Distriktsstyrelsen beslutar om anställning av personal på distriktets expedition.

Inrättande av ny tjänst som ombudsman kan endast ske efter beslut av distriktsmöte.

Mom 15 Ledamöter i pensionärsråd

Årsmötet utser ledamöter och ersättare till landstingets, regionens, landstingsfria kommuners pensionärsråd eller till motsvarande politiska församlingar i storlandsting.

Pensionärsrådets ledamöter ska till distriktsstyrelsen inge rapport över verksamheten. Rapporten ska ingå i distriktsstyrelsens verksamhetsberättelse.

Mom 16 Medelsplacering

Placeringen av distriktets tillgångar regleras i ett placeringsreglemente som upprättas av styrelsen och fastställs av distriktets årsmöte.

Mom 17 Firmatecknare

Distriktsstyrelsen utser personer som två i förening ska teckna distriktets firma. Styrelsen kan medge rätt till en av firmatecknarna att teckna firman upp till belopp som styrelsen fastställer. Dessa firmateckningar ska redovisas vid nästkommande styrelsemöte för godkännande.

Mom 18 Redovisning

Distriktets redovisning ska ske i överensstämmelse med allmänna bokföringsgrunder och med iakttagande av god redovisningssed. Distriktets räkenskaper avslutas per kalenderår.

Mom 19 Revision

För granskning av distriktets verksamhet och räkenskaper väljer distriktsårsmötet två revisorer, samt två ersättare för dessa. Ersättarna inträder i den ordning de blivit valda.

Det åligger revisorerna

att verkställa granskning av räkenskaperna och förvaltningen och däröver avge berättelse till årsmötet med till- eller avslagsyrkande vad gäller fastställande av resultaträkning och balansräkning

att tillstyrka eller avstyrka styrelsens förslag till disposition av årets resultat samt till- eller avstyrka ansvarsfrihet.

Revisorerna ska senast inom en månad efter den dag redovisningen blivit tillgänglig för granskning till distriktsstyrelsen avlämna sin revisionsberättelse.

Revisionsberättelsen ska innehålla uttalanden om huruvida resultaträkningen och balansräkningen bör fastställas

styrelsens ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för det verksamhetsår revisionen omfattar.

Har styrelsen i sin förvaltningsberättelse lämnat förslag till disposition av organisationens resultat ska revisorerna även uttala sig beträffande detta förslag.

Riksorganisationen har rätt att företa revision i distrikt.

Mom 20 Revisorernas närvaroskyldighet

Revisorerna ska närvara vid distriktsmöte och vid styrelsemöte när så påkallas.

Mom 21 Särskilda bestämmelser

Distrikt kan ej utan medgivande från riksorganisationens styrelse upphöra med sin verksamhet. Om distrikt i strid mot dessa stadgar lämnar riksorganisationen eller verksamheten upphör tillfaller dess tillgångar och handlingar Pensionärernas Riksorganisation.

§ 15

Samorganisation/samrådsgrupp

Mom 1 Verksamhetsområde

Inom kommun med fyra eller fler föreningar tillhörande riksorganisationen inrättas samorganisation. Nyttillkommande föreningar ansluts automatiskt.

I kommun med två eller tre föreningar ankommer det på distriktsstyrelsen att i samråd med föreningarna inrätta antingen samorganisation eller samrådsgrupp. Nyttillkommande föreningar ansluts automatiskt.

Samorganisation/samrådsgrupp har skyldighet att följa riksorganisationens stadgar och de beslut som fattas av dess kongress, styrelse och representantskap samt av distriktets årsmöte och styrelse.

Mom 2 Uppgift

Samorganisation/samrådsgrupp har till uppgift

att samordna och tillvarata de anslutna föreningarnas gemensamma intressen

att medverka till en positiv medlemsutveckling och till att nya föreningar bildas

att inom kommunen ta initiativ och driva pensionärernas intressefrågor samt att verka för att pensionärernas inflytande ökar

att utse ledamöter i kommunens pensionärsråd

att fungera som remissinstans

att verka för bra kommunala anslag till verksamheten

Mom 3 Möten

Samorganisationen håller årligen minst två protokollförda möten. Årsmöte hålls senast under april månad. Extra möte kan hållas då styrelsen så finner påkallat eller då mer än hälften av ombuden så begär för behandling av viss fråga.

Kallelse till möte utfärdas av styrelsen senast tre veckor före mötet.

Fråga som önskas bli behandlad på möte ska vara styrelsen tillhanda senast 14 dagar före mötet.

Samorganisationens möte är beslutsmässigt då mer än hälften av ombuden är närvarande.

Rösträtt vid möte har ombud. Varje ombud har en röst. Rösträtt får ej utövas genom fullmakt.

Val förrättas genom öppen omröstning när inte sluten omröstning begärs.

För giltighet av mötesbeslut fordras att mer än hälften av ombuden är ense om beslutet.

Mom 4 Representation vid möte

Varje förening har rätt att utse två ombud varav föreningsordföranden är självskriven.

Ersättare väljs till samma antal som ombud.

Samorganisation kan besluta om ökad representation från föreningar.

Mom 5 Ärenden som ska behandlas vid möte

Årsmötet ska välja styrelse, revisorer och ersättare för dessa. Årsmötet ska behandla styrelsens och revisorernas berättelser för det gångna året samt frågan om ansvarsfrihet för styrelsen.

Årsmötet tillsätter valberedning bestående av minst tre och högst fem ledamöter med uppgift att förbereda val vid nästkommande årsmöte.

Årsmötet ska samma år som kommunalval äger rum utse ledamöter jämte ersättare i kommunens pensionärsråd, KPR, för mandatperioden.

I det fall kommundelsnämnder förekommer ska samorganisationens årsmöte eller om så årsmötet bestämmer de i kommundelen verksamma föreningarna utse ledamöter i de lokala pensionärsråden.

Årsmötet kan också utse ansvariga för andra frågor om samorganisationen så finner lämpligt.

Motion till årsmöte kan väckas av enskild medlem, av förening inom samorganisationen eller dess styrelse. Motion från enskild medlem ska behandlas av föreningsstyrelse som avger yttrande. Motion ska vara samorganisationens styrelse tillhanda senast en månad före årsmötet.

Styrelsen ska till årsmötet lämna en av samtliga ledamöter underskriven berättelse över verksamheten under föregående år. Denna ska uppta resultaträkning samt in- och utgående balansräkning. Berättelsen ska vara ombuden tillhanda senast 10 dagar före årsmötet.

Samorganisationens räkenskaper avslutas per kalenderår.

Höstmötet ska fastställa budget och verksamhetsplan samt föreningarnas medlemsavgift till samorganisationen för det kommande verksamhetsåret. Medlemsavgiften erläggs för det antal medlemmar föreningarna har den 31 december året innan avgiften ska gälla.

Förslag till budget och verksamhetsplan ska vara ombuden tillhanda senast 10 dagar före mötet.

Moment 6 Styrelse

Årsmötet väljer styrelse som består av ordförande, kassör, sekreterare och studieorganisatör samt minst en annan ledamot. Ordförande, kassör, sekreterare och studieorganisatör väljs särskilt. I övrigt fördelar styrelsen inom sig de olika funktionerna.

Årsmötet kan besluta att mandattiden ska vara två år och att ledamöterna ska avgå växelvis.

Till ersättare väljs minst tre personer. Mandattiden för ersättare är ett år.

Styrelsen ska omedelbart efter valet sammanträda för konstituering och upprättande av arbetsordning.

Om ordföranden eller kassören avgår under mandatperioden ska nyval genomföras.

För giltighet av styrelsens beslut erfordras att mer än hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet.

Ordföranden utövar i samråd med styrelsen ledningen för samorganisationens verksamhet. Styrelsen ansvarar för verkställigheten av beslut som fattas vid samorganisationens årsmöte.

Om styrelsen så finner lämpligt kan styrelsen inom sig utse ett arbetsutskott i vilket ordföranden ska ingå. Antalet ledamöter i arbetsutskottet ska vara mindre än hälften av antalet styrelseledamöter.

Styrelsen fastställer arbetsutskottets befogenheter.

Mom 7 Firmatecknare

Styrelsen utser de personer som ska teckna samorganisationens firma. Firmateckning ska för att vara giltig verkställas av två personer.

Styrelsen kan medge rätt till en av firmatecknarna att teckna firman upp till belopp som styrelsen fastställer. Dessa firmateckningar ska redovisas vid nästkommande styrelsemöte för godkännande.

Mom 8 Medelsplacering

Placering av samorganisationens tillgångar och förvaring av värdehandlingar beslutas av styrelsen och fastställs av årsmötet.

Mom 9 Revision

För granskning av samorganisationens styrelses verksamhet och samorganisationens räkenskaper väljer årsmötet två revisorer jämte ersättare.

Det åligger revisorerna

att verkställa granskning av räkenskaperna och förvaltningen och däröver avge berättelse till årsmötet med till- eller avslagsyrkande vad gäller fastställande av resultaträkning och balansräkning

att tillstyrka eller avstyrka styrelsens disposition av årets resultat samt till- eller avstyrka ansvarsfrihet.

Revisorerna ska senast inom en månad efter den dag årsredovisningen blivit tillgänglig för granskning till styrelsen avlämna sin revisionsberättelse.

Revisionsberättelsen ska innehålla uttalanden om huruvida

resultaträkningen och balansräkningen bör fastställas

styrelsens ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för det verksamhetsår revisionen omfattar.

Revisorerna ska närvara vid årsmöte och vid styrelsemöte om så påkallas.

Har styrelsen i sin förvaltningsberättelse lämnat förslag till disposition av organisationens resultat ska revisorerna även uttala sig beträffande detta förslag.

Riksorganisationen har rätt att företa revision i samorganisation.

Mom 10 Samorganisationens upphörande
Samorganisation kan ej utan medgivande från riksorganisationen upphöra med sin verksamhet.

Om samorganisationen under förutsättning av beslut från riksorganisationen upphör ska dess tillgångar tillfalla de inom verksamhetsområdet anslutna föreningarna. Fördelningen ska ske proportionellt i förhållande till medlemsantal.

Mom 11 Samrådsgrupp

I samrådsgrupp ingående föreningar formar i samråd med distriktsstyrelsen verksamheten. Samrådsgrupp ska utse ansvarig som tillika är korresponderande.

§ 16

Föreningar

Mom 1 Verksamhetsområden

Medlemmarna organiseras i föreningar vars verksamhetsområden fastställs av distriktsstyrelsen efter samråd med samorganisation/samrådsgrupp. Förening har skyldighet att följa riksorganisationens stadgar och de beslut som fattas av dess kongress, styrelse och representantskap samt av distriktets årsmöte och styrelse.

Föreningars anslutning till riksorganisationen sker genom distrikt.

Mom 2 Föreningar inom fackliga eller ideella organisationer

Pensionärsföreningar som bildas inom fackliga eller ideella organisationer kan erhålla inträde i riksorganisationen. Sådan anslutning sker genom distrikt.

Mom 3 Uppgift

Förening har till uppgift

- att* bedriva en bred verksamhet som befrämjar gemenskap och är till gagn för medlemmarna
- att* ordna möten, studier och kulturell verksamhet
- att* inom samorganisation/samrådsgrupp driva pensionärernas intressefrågor
- att* verka för en positiv medlemsutveckling genom medlemsvärvning och medlemsvård.
- att* handlägga medlemsfrågor i enlighet med riksorganisationens beslut och stadgar.

Mom 4 Möten

Föreningen håller minst fyra protokollförda möten årligen.

Årsmöte hålls under första kvartalet. Höstmöte hålls i november månad.

Kallelse till årsmöte och höstmöte ska ange vilka frågor som ska behandlas och delges på sätt styrelsen beslutar.

Årsmöte ska välja styrelse, revisorer och ersättare för dessa.

Årsmötet ska behandla styrelsens och revisorernas berättelser samt frågan om ansvarsfrihet för styrelsen.

Styrelsen ska till årsmötet lämna en av samtliga ledamöter underskriven berättelse över föreningens verksamhet under föregående år. I denna ska ingå resultaträkning samt in-och utgående balansräkning. Redovisningen ska ske med iakttagande av god redovisningssed.

Årsmötet tillsätter valberedning bestående av minst tre personer med uppgift att förbereda val till nästkommande årsmöte.

I kommuner med en förening ska årsmötet samma år som kommunalval äger rum utse ledamöter jämte ersättare i kommunens pensionärsråd, KPR, för mandatperioden.

Vid mötet i november ska föreningsavgift enligt § 5 mom 2 samt budget för kommande år fastställas.

Vid föreningsmöte ska alla beslut fattas med en röstmajoritet som är mer än hälften av de i omröstningen avgivna rösterna.

Omröstningen är öppen när inte sluten omröstning begärs.

Vid lika antal röster gäller, utom i fråga om val, den mening som ordföranden biträder.

Vid lika antal röster i val avgörs valet genom lottning.

Rösträtt får inte överlåtas.

Mom 5 Styrelsen

Föreningsstyrelse ska bestå av ordförande, kassör, sekreterare, studieorganisatör samt minst en ledamot.

Årsmötet väljer ledamöter och ersättare i styrelsen. Ordförande, kassör, sekreterare och studieorganisatör väljs särskilt. I övrigt fördelar styrelsen inom sig de olika funktionerna.

Årsmötet kan besluta att mandattiden ska vara två år och att ledamöterna ska avgå växelvis.

Årsmötet väljer minst tre ersättare vilka inträder i styrelsen vid ledamots förhinder eller avgång i den ordning de blivit valda. Mandattiden för ersättare är ett år.

Om ordförande eller kassör avgår under mandattiden ska nyval snarast äga rum

Styrelsen ska omedelbart efter årsmötet sammanträda för konstituering och upprättande av arbetsordning.

Ordföranden utövar i samråd med styrelsen ledningen för förening. För styrelsebesluts giltighet erfordras att mer än hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet.

Styrelsen kan inom sig utse ett arbetsutskott i vilket ordföranden ska ingå. Antalet ledamöter i

arbetsutskottet ska vara mindre än hälften av antalet styrelseledamöter.

Styrelsen fastställer arbetsutskottets befogenheter.

Mom 6 Firmatecknare

Föreningens styrelse utser de personer som ska teckna föreningens firma. Firmateckning ska för att vara giltig verkställas av två personer.

Styrelsen kan medge rätt till en av firmatecknarna att teckna firman upp till belopp som styrelsen fastställer. Dessa firmateckningar ska redovisas vid nästkommande styrelsemöte för godkännande.

Mom 7 Medelsplacering

Placering av föreningens tillgångar och förvaring av värdehandlingar beslutas av styrelsen och fastställs av föreningens årsmöte.

Mom 8 Revision

För granskning av föreningsstyrelsens verksamhet och föreningens räkenskaper väljer årsmötet två revisorer samt ersättare för dessa. Ersättare inträder vid ordinarie revisors förhinder eller avgång i den ordning de blivit valda.

Det åligger revisorerna

att verkställa granskning av räkenskaperna och förvaltningen och däröver avge berättelse till årsmötet med till- eller avslagsyrkande vad gäller fastställande av resultaträkning och balansräkning

att tillstyrka eller avstyrka styrelsens disposition av årets resultat samt tillstyrka eller avstyrka ansvarsfrihet.

Revisorerna ska senast inom en månad efter den dag årsredovisningen blivit tillgänglig för granskning till styrelsen lämna sin revisionsberättelse.

Revisionsberättelsen ska innehålla uttalanden om huruvida

resultaträkning och balansräkning bör fastställas styrelsens ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för det verksamhetsår revisionen omfattar.

Har styrelsen i sin förvaltningsberättelse lämnat förslag till disposition av organisationens resultat ska revisorerna även uttala sig beträffande detta förslag.

Revisorerna ska närvara vid årsmöte. Revisorerna ska närvara vid styrelsemöte om så påkallas.

Riksorganisationens styrelse har rätt att företa revision hos förening.

Mom 9 Förenings upplösande

Förening kan ej upplösas då minst 10 medlemmar vid två på varandra följande möten önskar fortsätta, varav det ena ska vara årsmöte. Av kallelse till möte/årsmöte som behandlar förslag till upplösning av förening ska framgå vilka frågor som står på dagordningen.

Beslut om upplösning ska underställas riksorganisationens styrelse. Först efter tillstyrkan kan upplösning verkställas. Om förening upplöses ska dess handlingar och behållna tillgångar tillfalla distriktet.

Om förening trots anmodan inte fullgör sina åligganden mot riksorganisationen eller vägrar att följa dess stadgar och med stöd av desamma fattade beslut kan riksorganisationens styrelse besluta om föreningens upplösande samt om uteslutning av tredskande medlemmar.

§ 17

Överklagande

Mom 1 Medlems rätt att överklaga beslut

Medlem kan hos riksorganisationens styrelse överklaga beslut av förening, samorganisation och distrikt eller deras styrelser om medlemmen anser

att beslut inte skett i stadgeenlig ordning

att beslut strider mot stadgarna eller föreskrifter beslutade av riksorganisations organ med stöd av stadgarna.

Mom 2 Överklagande till riksorganisationens styrelse och representantskap

Skrivelse med överklagande ska inges till riksorganisationens styrelse senast inom 30 dagar efter dagen för protokollets justering av det överklagade beslutet.

Riksorganisationens styrelse beslutar i ärende om överklagande sedan yttrande inhämtats från vederbörande distrikt, samorganisation och förening. Riksorganisationens styrelse kan begära att sådant yttrande ska behandlas vid föreningens medlemsmöte.

Riksorganisationens styrelses beslut kan överklagas hos representantskapet. Skrivelse med överklagande ska inom 30 dagar från beslutets delgivning inges till riksorganisationens styrelse. Representantskapet behandlar ärendet på nästkommande sammanträde.

Om överklagande hos representantskapet av riksorganisationens styrelses beslut är i övrigt fastställt i stadgarnas § 6 mom 4 Överklagande angående uteslutning.

§ 18

Ändring av riksorganisationens stadgar

Mom 1 Ändring av riksorganisationens stadgar

Ändring av riksorganisationens stadgar kan endast ske genom beslut av ordinarie kongress och med anledning av förslag från styrelsen eller motion.

Mom 2 Dispensförfarande

Om fråga uppkommer i distrikt, samorganisation eller förening där verksamheten störs av stadbestämmelser kan styrelsen efter prövning bevilja dispens från tillämpningen av stadgarnas § 14, § 15 och §16.

§ 19

Beslut om riksorganisationens upplösning

Riksorganisationen kan endast upplösas om beslut fattas av ordinarie eller extra kongress med fem sjättedels majoritet av röstberättigade vid kongressen.

I händelse av beslut om upplösning ska kongressen besluta om hur riksorganisationens efter avvecklingen behållna tillgångar ska disponeras.

